

TÜRKONFED-ZAFERSİFED

Anadolu Marka Gücü Toplantısı

Konuşma Metni

SÜLEYMAN ONATÇA
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

12 Eylül 2014

KÜTAHYA

Değerli Konuklar,

Hepinizi TÜRKNFED adına saygıyla selamlıyorum.

Türkiye, son bir yıldır siyaset konuşuyor. Önce yerel seçimler, ardından Cumhurbaşkanlığı seçimleri sanırım hepimizi yordu. Uzun bir süredir ara verdiğimiz ekonomiye dair bir konuşmayı Kütahya’da, bu güzel şehirde yapmak, bana mutluluk verecek. Biz, ‘Artık ekonomi konuşalım’ diyoruz ama bu kez de hareketli dış siyaset, gündemin ilk sırasına yerleşti bile.

Bugünlerde Suriye’de yaşanan olaylar ve IŞİD müdahalesi konuşuluyor, sanırım bir süre daha ilk gündemimiz bu konu olacak.

Değerli Arkadaşlar,

Biz TÜRKNFED olarak gelişmişlik düzeyine göre ‘3 farklı Türkiye var’, ‘orta gelir tuzağından çıkmamız gerek’ derken son iki yılda bakın neler olmuş? Tabloyu, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı örgütünün (UNDP) yayınladığı 2014 İnsani Gelişmişlik Raporu’ndan okuyalım.

Küresel rekabet endeksi sıralamasında 2012 yılında 148 ülke arasında 43’üncü sıradayken 2013’te 45’inci sıraya gerilemişiz. Aynı yıllarda inovasyon kapasitesi sıralamamız 48’den 77’ye, eğitim sistemimizin kalitesi de 82’den 89’a gerilemiş.

Başka göstergelerde de geriye gidiş var; ama hepsini sıralayıp moral bozmaya gerek yok.

Ancak, bir konu var ki değinmeden geçemeyeceğim:

TÜRKNFED olarak orta gelir tuzağına dikkat çekerken, orta gelişmiş demokrasi tuzağına da dikkat çekmiştik. Bu çerçevede ele alacağımız göstergeler arasında yargı bağımsızlığı da var. Türkiye 2012’de yargı bağımsızlığı alanında 83’üncü sıradayken 2013’te 101’inci sıraya gerilemiş.

Demek ki bir süre ekonomi, gelişme ve demokratikleşme yerine başka yönlelere odaklanmamız ciddi zayıflara neden olmuş.

O yüzden diyoruz ki Türkiye artık ekonomiyi, gelişmeyi, eğitimi gündeminin ilk sırasına almalı.

Orta Gelir Tuzağı’ndan çıkış önerilerimizde, üzerinde önemle durduğumuz konuyu, bir kez daha Kütahya’dan vurgulamakta yarar var.

Bu tuzaktan çıkmanın yolu, KOBİ’lerimizin buluş yapabilmesinden, katma değeri yüksek üretimden, marka yaratmaktan, kadının iş hayatına daha etkin katılımından geçtiğini hepimiz biliyoruz. Bunun için de önceliğin eğitim alanındaki reformlara verilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Diyoruz ki, Türkiye 6,5 yıllık eğitim ortalamasıyla inovasyon yapamaz, marka çıkaramaz, teknoloji yoğun ürün ortaya koyamaz. Üstelik hepiniz yaşıyorsunuz. Üniversitelerimizden mezun olan gençlerimiz, hangi alanda olursa olsun nitelikli eleman ihtiyacımıza cevap vermiyor. O yüzden yeni bir eğitim reformu ve altyapısı güçlü Türkiye'nin dört bir yanına yaygınlaştıracak yeni nesil üniversitelere ihtiyacımız var.

Değerli Konuklar,

Cumhuriyet'in 100'üncü yılı için iddialı hedefler belirleyen, dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasında yer alma arzusunda olan Türkiye'nin, diğer taraftan insani gelişmişlik endeksi sıralamasındaki 187 ülke arasından 69'uncu sıradaki yeri için de bir hedef belirlemesi gerekiyor.

Türkiye'nin 9 yıl sonra ilk 10 büyük ekonomi arasına girmiş olsa bile insani gelişmişlik sıralamasında 60'lı sıralarda yer almasını anlamlı bulmadığımızı ifade etmem gerekiyor.

O yüzden TÜRKNFED olarak birçok konuda üzerimize düşeni yapmaya gayret gösteriyoruz. İş güvenliği konusu bunlardan biri... Soma'da yaşadıklarımıza elim asansör kazası da eklendi. Bu önemli ve acil önlem gerektiren konuda hükümetten beklediğimiz yeni düzenlemelerin yanı sıra biz işverenlerin de eğitilmesine olanak sağlayacak bir model üzerinde çalışmalarımızı sürdürüyoruz. İşverenler olarak, üretirken bir tek can kaybına bile tahammülümüzün olmayacağını ifade etmem gerek.

Değerli Konuklar,

TÜRKNFED olarak yeni hükümetimize başarı dileklerimizi sunduk. Genel seçimlere kadarki 9 aylık süreci ekonomi odaklı hamlelerle geçirmek zorunda olduğumuzu ifade ettik. Aylık ekonomik görünüm raporları hazırlıyoruz. Bu çalışmamızda, mevcut durumu değerlendiriyor, Anadolu KOBİ'lerinin, yani sizlerin sorunlarını iletiyor, önerilerimizi sunuyoruz.

Türkiye'nin en etkin ve en güçlü, bağımsız iş dünyası sivil toplum kuruluşu olarak önerilerimizin, öngörülerimizin değerlendirilmesinden mutluluk duyuyoruz. Bakınız, Merkez Bankası'nın yüksek oranda faiz indirimi uygulamasının döviz dengesini bozabileceğini, bunun orta vadede ekonomimize zarar getireceği vurgusunu yapmıştık. Bazı kesimler Türkiye'de faizlerin inmesinden TÜRKNFED'in rahatsız olduğu iddiasında bile bulundu. Oysa iş insanları olarak düşük faizi en çok biz isteriz.

Ama gördük ki müdahaleyle faiz indirimi yüksek enflasyon ve yükselen dövizle beraberinde getiriyor. Bu da ekonomimize daha fazla zarar veriyor.

Değerli Arkadaşlar,

Biz doğruları sizden aldığımız güç ve bilgilerle söylemeye devam edeceğiz.

Biliyorsunuz geçtiğimiz gün büyüme rakamları açıklandı. Türkiye ekonomisinde büyüme dinamiklerinde bariz bir yavaşlama dikkati çekiyor. 2014'nin ikinci çeyreğinde yıllık büyüme hızı yüzde 2.1 ile uzun dönem büyüme hızı olan yüzde 4.5'in çok altında kaldı. 2001-2007 döneminde büyüme hızının yüzde 6,8 olduğunu hatırladığımızda, yüzde 2 civarında bir büyüme hızının büyük bir hayal kırıklığı yarattığı aşikâr.

Özel sektörün makine yatırım harcamaları ise geçen senenin yüzde 7.6 gerisinde. Aslında yatırımlardaki düşüş 2011'in ikinci yarısından beri sürüyor. Son verilere göre özel sektör üç sene önceki seviyenin beşte biri kadar daha az yatırım yapıyor. Yatırımların gerilemesi, üretim kapasitesinin genişlemediğini ve talebin artması durumunda bu artışın karşılanamayacağını, sonuçta talep baskısının ya enflasyonda artışa ya da ithalatta yükselmeye yol açacağını gösteriyor.

Büyümeye tek olumlu katkıyı yapan ise dış ticaret açığındaki azalma. Ama bu da ihracat artışından değil, ithalattaki azalmadan kaynaklanıyor. Avrupa Birliği'nde devam eden ekonomik sıkıntılar ve tüm Ortadoğu bölgesini kasıp kavuran çatışmalar, Ukrayna krizinin tetiklediği jeopolitik riskler, ihracatı zorlaştırmaya başladı. Altın ticaretindeki düşüş de dış ticaret açığının azalmasında etkili oldu.

Böylece, 2013 sonunda 65 milyar dolara ulaşmış olan 12 aylık kümülatif cari işlemler dengesi, Temmuz ayında 48 milyar dolara geriledi. Ancak 12 milyar dolarlık bu gerilemenin 8 milyar doları enerji alımı karşılığında yapılan altın ithalatının gerilemesinden kaynaklandı. Önümüzdeki dönemde dış ticaret açığında artık daha fazla düzelme görmüyor olmamız çok olası.

Cari açığın Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'ya oranı, 2011'in sonunda yüzde 10'lar seviyesine dayanmıştı. Üretimde ve tüketimdeki yavaşlama sonucunda bu oran 2014'ün ikinci çeyreğinde yüzde 6.5'e geriledi. Bu gerileme hiç şüphesiz ekonomi üzerindeki çok büyük bir riski ortadan kaldırdı. Ancak yine de yüzde 6.5 civarında seyreden bir cari açığın yüksek olduğunu akıldan çıkartmamak ve şimdiye kadar elde edilmiş olan iyileşmeyi yeterli görmemek gerekiyor.

Enflasyon rakamlarına baktığımızda ise son 5 aydır enflasyonun yüzde 10 eşiğine oturduğunu görüyoruz. Önümüzdeki döneme baktığımızda, TL'nin dolar karşısında değer kaybetmesiyle birlikte enflasyonist baskıların devam edeceğini düşünüyoruz. Nitekim piyasadaki enflasyon beklentilerine baktığımızda, beklentilerde gerileme değil, tam tersine artış olduğunu görüyoruz.

İthal ara malı girdilerini dolar üzerinden karşılayan, buna karşılık ihracatını Euro üzerinden yapan ihracatçılarımız için, küresel piyasalarda doların değer kazanması, ihracatta kâr marjının daha da daralması anlamına geliyor.

Küresel piyasalar, Türkiye'nin dış ticaret açığına olduğu kadar, kurun geçiş etkisi nedeniyle enflasyon üzerinde de olumsuz etki yapacak.

Bu olumsuz gidişata uzun bir süreden beri dikkat çekiyorduk. Şubattan beri yayımladığımız aylık ekonomi raporlarında Türkiye ekonomisinin içinde olduğu büyüme konjonktürünü düşük büyüme-yüksek enflasyon-yüksek cari açık olarak tanımlıyoruz. Son açıklanan büyüme, enflasyon ve cari açık rakamları bu tanımlamada ne kadar haklı olduğumuzu gösterdi. Aylar öncesinden yapmış olduğumuz uyarılar ve yetkilileri önlem almaya davet etmemiz karşılık bulmuş olsaydı, bugün sanırım hepimiz daha az tedirgin olurduk.

Değerli Konuklar,

Marka, önem verdiğimiz konuların başında yer alıyor. Size bir örnek vermek istiyorum. Yaşadığım kent olan Adana'da, tekstilcilerimiz dünyanın en ünlü markalarına kumaş sağlıyor.

O kumaştan elde edilen ceket İtalyan markanın etiketini taşıyınca tam 10 kat daha yüksek bedelle dünya pazarlarında yer buluyor. Aradaki katma değerın yaratılan markaya ait olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu nedenle yeni dönemde Türkiye'nin marka yaratma üzerine strateji geliştirmesi gerekiyor.

Konuyu önemsiyoruz. 'Marka Gücü' başlıklı etkinliğimizin ilkinı Kütahya'da gerçekleştiriyoruz.

Marka konusunda Kütahya Porselen'le, Güral Porselen'e hafızalarımıza kazılan bu güzel kentimiz bu alanda daha da başarılı olmalı. Kütahya'nın marka karnesinde not düşüşü var. Marka başvuru sayısında 2009 yılında 25'inci sırada olan Kütahyamız 2013'ü 32'nci sırayla kapattı. Biz Kütahya'dan daha fazla dünya markası bekliyoruz. Bunu başaracak potansiyelinin olduğunu da biliyoruz.

Bu etkinliğimizin farkındalık yaratmasını ve yararlı olmasını diliyoruz.

Bu etkinliğe ev sahipliği yapan ZAFERSİFED'e, Başkanı Sn. Ali Yıldırım'a nezdinde yönetim kuruluna, bu federasyonumuzun kuruluşunda büyük emeği geçen sevgili Esin Güral hanımefendiye, sponsorumuz Denizbank'a, panelimize katılan çok değerli panelistlere teşekkür ediyorum.

Çok yararlı geçeceğine inandığım panel serimizi Türkiye'nin farklı bölgelerine taşıyarak bu önemli konuya dikkat çekmeye devam edeceğimizi hatırlatıyor, hepinize katılımız için teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.